

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Josefa Baxy a JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobkyně: **J. T.**, zastoupena JUDr. Jiřím Vlasákem, advokátem se sídlem náměstí Republiky 2/2, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo zemědělství**, se sídlem Těšnov 65/17, Praha 1, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 5. 2019, č. j. 18526/2019-MZE-15111, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 19. 1. 2022, č. j. 30 A 68/2019 - 107,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a rozsudek krajského soudu

[1] V roce 2012 Městský úřad Přeštice v řízení o odstranění stavby zjistil, že bez povolení vodoprávního úřadu došlo k zabetonování otvoru v boku náhonu mlýna a pily v Dolní Lukavici, kterým dříve proudila voda do kanálu pod budovou pilnice. Rozhodnutím č. j. OŽP-STP/21796/2012 ze dne 27. 9. 2012 (ve spoj. s rozhodnutím Krajského úřadu Plzeňského kraje č. j. ŽP/9814/12 ze dne 9. 1. 2013) městský úřad nařídil žalobkyni a jejímu manželovi, aby odstranili tuto nepovolenou stavbu – stavební úpravu otvoru v boku náhonu o rozměrech 30×60 cm. V této věci se žalobkyně i její manžel soudili před Krajským soudem v Plzni (sp. zn. 30 A 20/2013) i Nejvyšším správním soudem (sp. zn. 9 As 293/2014, 9 As 1/2016), nicméně neuspěli a rozhodnutí o odstranění stavby tak zůstalo v právní moci.

[2] V roce 2015 žalobkyně navrhla obnovu tohoto řízení o odstranění stavby. Podstata návrhu žalobkyně na obnovu řízení spočívala v předložení stavební dokumentace, kterou žalobkyně našla po zemřelém tchánovi. Tato dokumentace měla doložit, že zabetonováním otvoru byla stavba ve skutečnosti uvedena do původního stavu, tj. byl odstraněn otvor nelegálně probouraný.

[3] Krajský úřad Plzeňského kraje svým rozhodnutím č. j. PK-ŽP/23295/18 ze dne 4. 3. 2019 návrh žalobkyně na obnovu řízení o odstranění stavby zamítl. Podle názoru krajského úřadu se městský úřad v původním řízení o odstranění stavby podrobně zabýval tím, zda je otvor v boku náhonu legální. Dospěl k závěru, že legální je. Doklady předložené žalobkyní tento závěr nijak nezpochybnily, neboť popisují stav v době před zhotovením otvoru. Tato dokumentace tedy neprokázala, že stavba nebyla později měněna, ani to, že jde o změny nelegální.

[4] Následné odvolání žalobkyně žalovaný zamítl napadeným rozhodnutím ze dne 6. 5. 2019, č. j. 18526/2019 MZE 15111, a rozhodnutí krajského úřadu potvrdil. Předně se ztotožnil s názorem krajského úřadu v tom, že z předložené dokumentace nelze dovodit více než stav v době jejího pořízení. Tento stav však byl nepochybně jiný v době, která je podstatná pro rozhodnutí. Tato dokumentace tak může být formálně novým, dříve neznámým důkazem, materiálně ovšem nemůže nic změnit na závěrech původního řízení. Stavební úpravy (zazdění otvoru) totiž vyžadovalo stavební povolení bez ohledu na to, zda samotný otvor byl povolený nebo ne.

[5] Proti napadenému rozhodnutí podala žalobkyně žalobu ke Krajskému soudu v Plzni (dále jen „krajský soud“), který ji napadeným rozsudkem zamítl.

[6] Krajský soud zdůraznil, že obnova řízení na základě žádosti účastníka je mimořádným opravným prostředkem, jenž slouží především k nápravě skutkových nesprávností v původním řízení. Obnovit řízení je možné pouze za splnění dvou podmínek; existence dříve neznámé skutečnosti, která existovala v době původního rozhodnutí, a možnost této skutečnosti ovlivnit řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování. Dospěl však k závěru, že nově předložené důkazy (projektová dokumentace) nemohly na výsledku řízení nic změnit, jelikož pro věc nebylo rozhodné, zda otvor existoval legálně (a byl původní) nebo zda byl dodatečně (nelegálně) probourán.

[7] Nosné důvody původních rozhodnutí nebyly založeny na skutkové otázce vzniku otvoru, ale spočívaly především na právní kvalifikaci jednání žalobkyně podle § 103 odst. 1 písm. h) stavebního zákona, tedy že zabetonování otvoru v boku náhonu by vždy vyžadovalo povolení vodoprávního úřadu, které ovšem vydáno nebylo. Tento pravomocně vyslovený právní závěr nebylo možné v rámci obnovy řízení revidovat, i kdyby byl nesprávný. Toho se žalobkyně měla domáhat v odvolacím řízení, popřípadě v řízení o žalobě proti původnímu rozhodnutí o odstranění stavby.

II. Důvody kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[8] Žalobkyně (stěžovatelka) podala proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

pokračování

[9] Předně nesouhlasí se závěrem soudu, že nově objevené skutečnosti nemohou být rozhodné pro obnovu řízení, respektive že by mohly odůvodňovat jiné řešení otázky, která byla předmětem rozhodování. Soud pominul podstatnou skutečnost spočívající v argumentaci správních orgánů, kterou hodnotily dotčený otvor jako nepovolenou úpravu vodního díla a zásah do jeho nosných konstrukcí. Nově objevené dokumenty však prokazují setrvalá tvrzení stěžovatelky, že onen otvor nebyl součástí vodního díla, a jí provedená úprava také byla pouze navrácením do původního stavu.

[10] Nebylo tedy možné argumentovat tím, že zazdění otvoru muselo být provedeno s příslušným povolením. Dle jejího názoru je absurdní, aby musela žádat o povolení k odstranění „černé“ stavby, tedy k uvedení do původního stavu. Nově nalezené a předložené dokumenty měly prokazovat, že otvor nikdy na stavbě neexistoval, a byl tedy nesprávný závěr správních orgánů, které považovaly za prokázaný opak.

[11] Stěžovatelka současně s doplněním kasační stížnosti podala návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[12] Žalovaný se ztotožnil se závěrem krajského soudu v napadeném rozhodnutí. Žádný z nově předložených dokumentů nemohl přinést pro stěžovatelku příznivější rozhodnutí ve věci samé, proto zde neexistovaly důvody pro povolení obnovy řízení. S hodnocením krajského soudu v napadeném rozsudku se žalovaný rozchází pouze v hodnocení novosti předložených důkazů. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítnul.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[13] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že má požadované náležitosti, byla podána včas a oprávněnou osobou, a je tedy projednatelná.

[14] Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[15] Kasační stížnost není důvodná.

[16] Na úvod Nejvyšší správní soud připomíná, že předmětem přezkumu v nyní souzené věci je pouze napadené rozhodnutí o nepovolení obnovy řízení, zkoumat tedy lze pouze naplnění podmínek, za nichž je možné povolit obnovení řízení, nikoliv však samotné rozhodnutí o odstranění stavby.

[17] Podle § 100 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, „[ř]ízení před správním orgánem ukončené pravomocným rozhodnutím ve věci se na žádost účastníka obnoví, jestliže

- a) vyšly najevo dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy, které existovaly v době původního řízení a které účastník, jemuž jsou ku prospěchu, nemohl v původním řízení uplatnit, anebo se provedené důkazy ukázaly nepravdivými, nebo
- b) bylo zrušeno či změněno rozhodnutí, které bylo podkladem rozhodnutí vydaného v řízení, které má být obnoveno, a pokud tyto skutečnosti, důkazy

nebo rozhodnutí mohou odůvodňovat jiné řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování.“

[18] V případě obnovy řízení se tedy jedná o mimořádný opravný prostředek. Obnova řízení je určena primárně k nápravě skutkových nesprávností. K nápravě právních omylů a vad slouží institut přezkumného řízení. Podstatným rysem obnovy řízení je to, že umožňuje z důvodu skutkových nesprávností zjištěných až po právní moci rozhodnutí znovu rozhodnout ve věci samé a prolomit tak překážku věci rozhodnuté.

[19] V řízení o povolení obnovy se nepřezkoumává zákonnost a odůvodněnost původního rozhodnutí, ale je nutné posoudit otázku, zda nové skutečnosti či důkazy dříve neznámé ve spojení s důkazy již provedenými mohou odůvodnit jiné, účastníkovi příznivější, rozhodnutí, než které bylo dříve vydáno (srov. nález ze dne 29. 7. 2010, sp. zn. III. ÚS 3386/09).

[20] Správní orgán vždy nejdříve zkoumá, zda jsou splněny zákonné podmínky pro obnovení řízení. Těmi jsou: 1) musí být uplatněny dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy, které existovaly v době původního řízení; 2) účastník, jemuž jsou ku prospěchu, je nemohl v původním řízení uplatnit; 3) tyto důkazy a skutečnosti mohou odůvodňovat jiné řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování. Jestliže by nebyla splněna některá z těchto tří podmínek, není správní orgán již povinen nic dalšího zkoumat a návrh na povolení obnovy řízení zamítne (viz rozsudek ze dne 20. 5. 2010, č. j. 2 As 22/2009 - 83).

[21] Žalovaná založila napadené rozhodnutí na závěru, že v původním řízení bylo rozhodnuto o povaze zásahu spočívajícím v zazdění dotčeného otvoru, jako o zásahu do nosné konstrukce vodního díla, ke kterému je vždy potřeba povolení příslušného stavebního úřadu (zde vodoprávního). Jelikož však stěžovatelkou předložené dokumenty nemohly odůvodňovat odlišné řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování, nebyly splněny výše uvedené podmínky k povolení obnovy řízení. Krajský soud tento závěr aproboval.

[22] Je nesporné, že důkazy nově předložené stěžovatelkou prokazují stav dotčených nemovitostí zachycených v průběhu téměř celého 20. století. Nicméně tyto dokumenty pouze prokazují, jak tvrdí sama stěžovatelka, případnou existenci či neexistenci sporného otvoru v náhonu vodního díla a mohou tak mít vliv pouze na prokázání skutečnosti, zda jeho existence odpovídá skutkovému stavu či nikoliv. Tato otázka však byla zkoumána správními orgány v původních řízeních probíhajících v letech 2012 a 2013, proti nimž se manžel stěžovatelky F. T. neúspěšně bránil. Jeho odvolání proti tehdejšímu rozhodnutí Městského úřadu Přeštice bylo pro opožděnost zamítnuto. Tento závěr (o opožděnosti zmíněného odvolání) byl potvrzen také Nejvyšším správním soudem v rozsudcích ze dne 23. 7. 2015, č. j. 9 As 293/2014 - 45 a ze dne 4. 2. 2016, č. j. 9 As 1/2016 - 50.

[23] Otázka zákonnosti otvoru ve zdi pilnice a mlýnského náhonu byla tedy již právně a závazně posouzena. Nově předložená dokumentace stěžovatelkou však prokazovala skutečnosti související se samotnou existencí otvoru. Ta pak sporovala to, zda byl vybourán s povolením či bez něj. Jak správně uvedl krajský soud, tato dokumentace nemohla nijak zpochybnit závěr původního řízení. Ten byl založen na skutečnosti,

pokračování

že zazdění otvoru stěžovatelkou a jejím manželem bylo nepovoleným zásahem do nosné konstrukce vodního díla.

[24] Stěžovatelka by tak musela předložit dokumenty, které by například zpochybňovaly skutečnost, že se jednalo o nepovolený zásah, případně že zásah nebyl učiněn v nosné zdi nebo jiné podklady zpochybňující nutnost mít pro zazdění otvoru souhlas příslušného správního orgánu. Takové dokumenty však v průběhu řízení o její žádosti na obnovu řízení nepředložila.

[25] Nejvyšší správní soud chápe složitou skutkovou a právní situaci v nyní posuzovaném případě. Nicméně nelze odhlížet od skutečnosti, že proti závěrům původního rozhodnutí Městského úřadu Přeštice se měla stěžovatelka bránit zpochybněním skutkových a právních závěrů v tomto rozhodnutí obsaženém. Jelikož odvolání manžela stěžovatelky bylo jeho právním zástupce podáno opožděně, není možné je bez dalšího revidovat v novém řízení. Jak uvedl Nejvyšší správní soud již v rozhodnutí ze dne 4. 2. 2016, č. j. 9 As 1/2016 - 50, „soud považuje za vhodné opětovně zdůraznit, že již v rozsudku sp. zn. 9 As 293/2014 objasnil, že zmeškáním odvolací lhůty a podáním opožděného odvolání se stěžovatel sám připravil o možnost nechat v rámci správního soudnictví věcně přezkoumat, zda bylo uložení povinnosti obnovit otvor ve zdi v souladu se zákonem. Stěžovatel [pozn. NSS: manžel stěžovatelky v nyní souzeném případě] se však v nynější věci před krajským soudem mohl domáhat přezkumu hodnocení, zda mu mělo být umožněno svou povinnost obnovit otvor splnit i z pozemků a staveb náležejících osobě zúčastněné na řízení I). Nemohl ale důvodně polemizovat se samotnou povinností otvor obnovit, což se jeví být podstatou námitek shrnutých v bodě [26] shora. Těmito námitkami se zdejší soud nezabýval věcně z toho důvodu, že se stěžovateli v řízení o kasační stížnosti nepodařilo vyvrátit závěr krajského soudu, že se takovými námitkami nemůže zabývat, jelikož nemají vztah ke zrušení výroku III. prvostupňového správního rozhodnutí.“ Tento závěr následně potvrdil taktéž Ústavní soud v usnesení ze dne 13. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 1122/16, kterým odmítl stížnost F. T. proti citovanému rozsudku Nejvyššího správního soudu.

[26] Nově předloženými důkazy a argumentací se však stěžovatelka snaží zpochybnit úvahy, kterými dospěl správní orgán v původním řízení k závěrům uvedeným v rozhodnutí z roku 2012. Tato dokumentace však nemůže mít vliv na samotný závěr o povinnosti mít potřebná povolení k zásahu do nosné konstrukce stavby. Naopak by mohla mít vliv při případném posouzení dodatečného povolení stavby. Stěžovatelka (případně její manžel) byla v průběhu řízení před správními orgány upozorněna na možnost podání žádosti o dodatečné povolení stavby.

[27] Nejvyšší správní soud proto shrnuje, že stěžovatelkou předložené důkazy, vyvracející existenci dotčeného otvoru, o velikosti 30x60 cm ve zdi mlýnského náhonu a pilnice, do počátku 90. let 20. století, nesplňovaly podmínky pro vyhovění návrhu na obnovu řízení, jelikož se vztahovaly pouze k existenci otvoru a nikoliv k závěru původního rozhodnutí správních orgánů o odstranění stavby. Předložené dokumenty tedy nemohly odůvodnit jiné řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování v původním řízení, jelikož skutková otázka vzniku otvoru nebyla nosným důvodem pro závěry zmíněného rozhodnutí. Soud si je vědom pochyb a argumentace stěžovatelky, musí však konstatovat, že svou argumentaci měla směřovat do odvolání proti původnímu rozhodnutí Městského úřadu Přeštice. Jak již mnohokrát konstatoval také Ústavní soud

(např. sp. zn. IV. ÚS 4006/18), spravedlnost náleží toliko bdělým, nelze proto zhojit procesní pochybení právního zástupce manžela stěžovatelky, který podal proti původnímu rozhodnutí opožděné odvolání (viz výše).

[28] Na závěr soud dodává, že je alarmující skutečností, že návrh na obnovu řízení podaný stěžovatelkou v roce 2015, „ležel“ na Městském úřadu v Přesticích do konce roku 2018 bez povšimnutí.

[29] Jelikož soud rozhodl bezodkladně o věci samé, o návrhu na přiznání odkladného účinku již pro nadbytečnost nerozhodoval.

IV. Závěr a náklady řízení

[30] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů kasační stížnost podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

[31] Zároveň soud rozhodl o nákladech řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla v řízení úspěch, a právo na náhradu nákladů řízení proto nemá. Procesně úspěšnému žalovanému nevznikly v řízení náklady přesahující rámec nákladů jeho běžné úřední činnosti. Náhrada nákladů řízení se mu proto nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. června 2022

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu